

Güney Kaliforniya Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Henry Jenkins ile özel röportaj...

“Teknolojinin, hem birleştirici hem de izole edici etkileri var...”

Bir medya uzmanı olarak karantina günlerinizi nasıl geçiriyorsunuz? Tarihsel salgın günlerine tanık olmak hakkında ne hissediyorsunuz? Bu karantina günleri akademik çalışmalarınıza nasıl katkıda bulundu?

Şimdiye kadar, zaman geçirme yöntemlerini bulmak zor olmadı. Güney Kaliforniya Üniversitesi, Zoom öğretimini başlatan ilk Amerikan üniversitelerinden biriydi ve şu ana kadar tüm üniversite faaliyetlerini Zoom aracılığıyla yapmaktayız. Bu da günümün büyük bir kısmının “ekran karşısında geçen zaman” olduğu anlamına geliyor. Öğrencilerim karantina dolayısıyla, yoğun bir şekilde yazılar yazmaktalar. Bu makaleleri gözden geçirmek üzere, bunların hepsi de masama geliyor. Zamanımın bir kısmını jüri üyesi olarak görev yaptığım Peabody Ödülleri için gelen eserleri okuyarak geçirdim ve şimdi bu süreç de tamamlandığı için, dikkatimi kendi medya tüketimime kaydırmaya başlayabilirim. Odamdaki bir duvar DVD'lerle dolu ve diğerinde ise beni bekleyen çizgi romanlarla dolu malzemeler var. Bunun ötesinde, inanılmaz sayıda tüketilebilecek çevrimiçi içerik var. Ayrıca, şu anki kitap projemi - Amerikan Çocuk Medyasının Ve Bebek Patlaması Nesli Kültürünün Tarihi - yazmayı da planlıyorum. Diğer taraftan, ismi 'Bir Aca-Fan'in (Bir Akademi Hayranı'nın) İtirafları¹ olan bloğumu ve ismi, 'Şu Ana Dek Hoşunuza Gitti mi?'² olan podcast'im de sürdürmekteyim. Yani, benim için dinlenme pek yok.

COVID-19 bizi toplumla fiziksel etkileşimden uzaklaştırırken, dijital sosyalleşme sürecinin (uzaktan eğitim ve evde çalışma, vb.), salgın sonrası günlerde kalıcı olacağını düşünüyor musunuz?

Başından beri bu sorulara Amerikan bakış açısıyla yanıt verdiğimi kabul etmeliyim. Köpeğimle sokaklarda yürürken, Zoom ve televizyon aracılığıyla veya pencereden bakarken neler gördüğümü anlatıyorum. Bunların evrensel gerçekler olduğunu varsaymıyorum; söylediklerimden bazıları Türkiye'de de geçerli olabilir. Ancak daha sonra tartışacağım gibi,

¹ *Confessions of an Aca-Fan*

² *How Do You Like It So Far?*

COVID-19'un kendisi doğanın bir gücü olsa bile; kültürel farklılıkların virüsü nasıl deneyimlediğimizi şekillendirdiğini de göz önünde bulundurmanız gerekir.

Az bir zaman önce, dijital medya bizi arkadaşlarımız ve komşularımızla doğrudan temastan uzaklaştıran, 'sosyal olarak tecrit edici' olarak nitelendiriliyordu. Şimdi ise, daha büyük faktörler tecrit edilmemize yol açtığı için dijital medya bizi hayata bağlayan şey - bu sosyal gruplarla bağlantımız – haline geldi. Ben, sosyal izolasyonun her zaman daha büyük sosyal, ekonomik, politik faktörlerin bir ürünü olduğunu ve teknolojinin, kullanıldığımız koşullara bağlı olarak hem birleştirici hem de izole edici etkileri olduğunu iddia ediyorum. 2019'a kıyasla, seçenekleri keşfetmeye kapalı gibi görünen okullar, üniversiteler ve işyerleri gibi muhafazakâr kurumları terk etme açısından ölçeği biraz değiştirdiğini düşünüyorum. Artık eski bahaneler kalmadı ve şunu hayal edebiliyorum; bu temel kararların bazılarını tersine çevirmek zor olacaktır.

Öğrencilerimden biri olan Joan Miller, üniversitenin engelli öğrencilerin önceden beri talep ettiği, “kalacak yerleri” şimdi sağladığını söylüyor. İster süresi uzatılmış zaman çizelgeleri ister dijital dersler veya konferanslar olsun, beklenmedik veya imkânsız olduğu söylenen şeylerin artık başarıldığını söylüyor. Şimdi bahaneler kalmadı.

Ayrıca, bu teknolojilerin karma kullanımı için gerçek faydalar olduğunu düşünüyorum - örneğin, Zoom aracılığıyla dünya çapında katılımcılara konferanslar açmak veya konuk konuşmacıları başka yerlerden derslerinize getirmek, hatta ortak araştırma projeleri için tüm dünyadaki sınıfları birbirine bağlamak gibi. Şu anda, tüm bunları sistematik bir planlama yapmadan, dönem ortasında, deneyerek yapıyoruz. İnsanlar bu olasılıklarla oynuyorlar çünkü bunları daha iyi anladıktan sonra, önlerinde nasıl bir dünya açılacağını görecekler. Bununla birlikte; sınıfın karma medya ortamına genişletilmesinin bir dizi zengin pedagojik olasılıkları nasıl geliştirdiğini özetleyen çok büyük bir eğitim araştırma literatürü de var. Umarım sonbaharda yeni sınıflar açarsak, bunu denemek mümkün olabilir. Örneğin, ağ oluşturmanın bir hata (kopya çekme) yerine, bir özellik (kolektif zekâ) olması için sınav sürecinde grup iş birliğini oluşturmamızı sağlayan; dizüstü bilgisayarların açık olduğu bir sınav yapma hakkında bir yazı yazdım. İşbirlikçi sınav, bu durumda, dönem boyunca öğrenme ekiplerini geliştirmeye neden olur. Bu konu en azından benim için temel lisans derslerimden biriyle ilgili düşünme şeklimi temelden değiştirdi.

Pandemi sonrasında dünya sakinlerini bekleyen kültürel değişim hakkında ne düşünüyorsunuz?

İnsanların bir şeyler yapmak ve bunu internet üzerinden paylaşmak için ellerindeki her türlü kaynağa dokunmalarını krizden çıkan muazzam bir yaratıcılık olarak görüyorum. Profesyonellerin ortalama bir aileden daha fazla ev kaynağına (ve daha fazla eğitime) sahip olduklarını zannetsek de tutabilecekleri her şeyi kullanarak genellikle evden performans gösterdikleri için, bu biraz daha eşit şartlar sağlamaktadır. Sadece virüsün kendisine ait olan değil, örneğin ailelerin Disneyland'deki tatilleri ertelendiği için favori gezintilerini yeniden canlandırdıkları videoların çeşitliliğini seviyorum. Bunun yanı sıra; medya ünlülerinin çocuk kitaplarını okuduğunu, sanatçıların cep telefonlarını kullanarak ünlü tabloları taklit eden selfie çektiklerini ve haber programlarının kayıtlarının konukların çocukları ve evcil hayvanları tarafından ortasında kesildiğini görüyoruz. Can sıkıntısı, bir mecburiyet değil, yaratıcılığın anasıdır.

Bununla birlikte; bazı kültürel değişiklikler de hoş olmayacak. Ben sokaktaki yabancılardan giderek daha fazla korkuyorum, şimdi onlar başka şartlar altında olmayacak bir tarzda tehdit olarak algılanıyorlar. Bu, geleceğin korku filmlerini nasıl şekillendirecek? Ama daha da ciddi olursak, bu birbirimize davranış şeklimizi nasıl etkileyecek? Bundan sonra arkadaşlarımızla daha büyük bir yoldaşlık ve kutlama arzusu ile mi yaşayacağız? Yoksa birbirimizi; bizi ve umursadığımız herkesi enfekte etmeyi ve öldürmeyi bekleyen mikrop torbaları olarak mı göreceğiz?

Beni şaşırtan ve endişelendiren şeylerden biri de; Los Angeles şehir merkezinde yaşarken binamın dışındaki kaldırımında uyuyan -daha önce gördüğümüzden daha fazla sayıda- evsiz insanlar tarafından çevrelenmiş olmam. Bununla birlikte, tüm raporların bu insanların gıda ve tıbbi yardım için çaresiz durumda olduklarını söylemesine rağmen bu insanların çok azı, benden para istemek için yanıma yaklaşıyor. 'Hiçbiri yaklaşmıyor' desem daha doğru olacak, ama dün gece fakir bir vatandaş benden bozuk para istedi. Üniversiteden (USC) bir meslektaşım olan François Barr, virüsün yayılmasını yavaşlatmaya yardımcı olmak için Skid Row'da sıhhi temizlik istasyonları sağlanmasına yardımcı oluyor.

Düşünmekte olduğum üçüncü alan ise; devlet okulunda çevrimiçi eğitime geçişin, dijital uçurum ve katılım boşluğuyla ilgili gündeme getirdiği önemli ve yeni sorulardır. Amerikalı eğitimciler yıllardır sınıf ve kütüphanenin internete bağlayarak, çocukların araçsız dijital erişime ulaşmalarını çok övdüler. Ancak bu internet bağlantılı sınıflar ve kütüphaneler halka

kapalı olduğunda sorun yeniden ortaya çıktı, çünkü; tüm öğrenciler için 7/24 erişimi sağlamak için yöntemler bulamadık. Birçok öğrenci okulu bırakmak zorunda kalırken, diğerleri sınıf arkadaşlarına göre fark edilir derecede zayıf internet bağlantılarını kullanıyor. Dijital sahip olanlar ve sahip olmayanlar arasındaki boşluk, hiç şimdiye kadar olduğu kadar belirgin olmamıştı. Sorun, bu konuda ne yapacağımızdır. Eğer bununla yüzleşirsek, bu bir atılım olabilir. Eğer bunu görmezden gelir ve “işlerin eski yapılış” tarzına geri dönersek; büyük bir sorunu halının altına süpürmüş ve büyük bir sosyal adaletsizlik yapmış olacağız.

“Yeni normal” kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz? Pandemi sonrası dünyada günlük hayatımızın farklı olacağını düşünüyor musunuz?

“Yeni normal” ifadesini saçma buluyorum; çünkü deneyimlediğimiz şey, tanım gereği bir aksamadır ve biz fırtınayı atlatana kadar, “yeni normal” in ne olacağı hakkında hiçbir fikrimiz yoktur. İklim değişikliğinin ve bununla ilgili olarak insanların göç yoluyla yeniden yer değiştirmesinin, hayatımızın diğer aksaklıklarına değinmiyorum bile, gelecekteki pandemilerin olasılığını artıracaklarını ileri süren tıbbi ve bilimsel kanıtlar kesinlikle vardır.

Dünyadaki diğer birçok ülkeden farklı olarak, Amerika, bu tür genel bir tıbbi krizle karşılaşmadan, bu yüzyılın büyük bir kısmını geçirmişti. Geçenlerde ikiz kardeşi 20. yüzyılın başlarında gripten ölen, 100 yaşında olan ve hayatını, bir salgının geri döneceğinin korkusuyla geçiren; ve sahiden ilk COVID salgınında vefat eden bir adamla ilgili bir haber okudum. Böylece; kendi oğlumun da tıbbi kriz konusunda aynı güvenlik hissine sahip olup olamayacağından kuşkuluyum. Buna; “Amerikan istisnacılığı” efsanesine, bir darbe daha indi de diyebiliriz.

Bu kriz sırasında hem hükümet hizmetlerinin, özellikle sağlık hizmetlerinin rolü ile ilgili idrakın giderek arttığını hem de Başkanlık kampanya sezonuna geçmemizle birlikte Amerikan siyasi yaşamı üzerinde en azından kısa vadede bir sonuç almaya eğilimli olan daha yetkin ve daha bilinçli bir liderliğe olan ihtiyacı gördük.

Ayrıca, bu krize yanıt olarak gerekli olan ve aynı zamanda genel olarak Amerikan düşüncesindeki bazı temel ideolojik akımlarla çelişen; hareket, kurum ve ticaret özgürlüğüne yönelik benzeri görülmemiş hükümet kısıtlamalarının kabul edildiğini görüyoruz. Siyasi bölünmeler yaratmak ve toplumsal bir hareketin tohumlarını ekmek için bu tarz gerilimlerle oynanan bir Amerikan oyununa tanıklık ediyoruz. Buna, hangi düzeyden bakmak istersek isteyelim, yaşam üzerinde büyük sonuçlar doğuracak olan ekonomik çöküşü ve kitlesel işsizliği

de ekleyin. Dolayısıyla bu ne olursa olsun, “normale dönmüyoruz” ama henüz “yeni normal” in nasıl göründüğüne dair gerçek bir ipucumuz olduğunu da düşünmüyorum.

Dijitalleşmenin toplumsal dönüşümdeki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ben teknolojik bir determinist değilim. Hem bireysel hem de kolektif oluşumlara ve özellikle yeni bir ortam hayatımıza girdiğinde meydana gelen sosyal ve kültürel müzakerelere güçlü bir inancım var. Marshall McLuhan, medyanın "üzerinde düşünülmeden önce", "yayınlandığını" söylemişti ve ben de bu görüşe katılıyorum. Çünkü, hayatımıza yeni bir ortam getirmenin sonuçlarını asla tam olarak tahmin edemeyiz. Yine de McLuhan'ın yeni ortama karşı “hissizleşmiş” olduğumuzu söylemesinin yanlış olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu düşünce; bir bütün olarak medya ortamı hakkında bir bilinç kıvılcımı yaratıyor. Medyanın dünyamızı nasıl değiştirdiği, dünyayı farklı görmemiz için nasıl bir yer açtığı ve diğer olasılıklar ve alternatif uygulamalar konusunda düşünmemiz hakkında spekülasyon yapmaya ve düşünmeye yatkınız.

Mesela, ortam ile oynayarak işe başlayabiliriz. Zoom'u ele alalım. İlk başta, teknoloji bize kendisini yabancı hissettiriyor. Bazı yönlerden, bu kadar çok insanı çok az veya hiç gecikme olmadan farklı konumlardan bir araya getirme kapasitesi bize fütüristik geliyor. Bu, kültürümüzün uzun zamandır vaat edilen “görüntülü telefonun” günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası olarak kabul edildiği an olabilir. Ancak önce, bu zor şeyi nasıl çalıştıracığımızı öğrenmemiz gerekir.

Okul ve işyerini evimize getirirken, pratiklerimiz de değişti. Artık kadınlar saç ve makyaj açısından daha az “çaba” harcıyorlar. Herkes daha rahat giyiniyor. Çocuklarımız ve evcil hayvanlarımız rastgele görüntüye giriyor. İnsanlar kişisel alanlarımızın neye benzediğini görüyorlar. Özellikle bu bağlamlarda, normal sosyal mesafeleri daraltan bir kamera ile birbirimizle konuşuyoruz. Böylece birbirimizle etkileşimlerimizde daha samimi, sıradan, gayri resmi oluyoruz. Bazı durumlarda, hiyerarşik yapılar devam eder, ancak diğerlerinde bu yapılar düzleşir ve insanların bu değişimlere nasıl tepki verdiğini görmek ilginçtir.

Daha sonra insanlar, özellikle ev işlerine en az dikkat kesildiğimiz zamanda, başkalarının kendi evlerine 'dijital olarak' girmelerine izin verme garipliğine yanıt vermeye başladılar. Sahte arka planlar oluşturmaya, en sevdikleri tabloların veya medya özelliklerinin arka fon oluşturmasıyla performans göstermeye ve kolektif hayal gücümüzden veya sadece olmak istediğimiz fantastik yerlerden oluşan fantastik çevreyi temsil etmeye başladılar.

Bu medya bizi değiştiriyor mu, yoksa bizler bir medyaya göre yaşama şeklimizi mi değiştiriyoruz? İki de biraz doğru.

Hem Doğu hem de Batı toplumlarının pandemiye karşı verdikleri tepkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben Doğu toplumları uzmanı değilim ve doğrudan yorum yapmamayı tercih ediyorum. Sanırım pandeminin, normalde gizli olan ve belki de iyi olmayan yüzey gerilimlerini göz önüne çıkardığını görmekteyiz. Bu nedenle, Donald Trump'ın bilim ve tıp konusundaki kmsemesini (dezenfektan yemelerine izin verin!), g engelleme arzusunun (dolayısıyla sınırı kapatmak için çeşitli planlar oluşturmasını) ve günlük acılardaki empati eksikliğini (birçok kişi COVID'den hayatını kaybederken yüzünde kederin genel ifadesinin olmadığını) açıkça görüyoruz. Amerikan eyaletlerinin kürtajın, 'temel hizmet olmadığını' ilan ettiğini görüyoruz. Oysa başka bir eyaletin valisi, bakım salonlarının ve bowling salonlarının insanların hayatta kalması için 'gerekli olduğu' konusunda ısrar ediyor. Bazı Amerikan eyaletleri, kilise hizmetlerini, hastalığı yaymaya yönelik kamu toplantıları olarak görüp yasaklarken, diğerleri kilise hizmetlerini halkın refahı için gerekli bir hizmet olarak sınıflandırarak bunu düşünülemez buluyor. Bazı (pek çok)- hükümet de otoriteyi merkezileştirmek için bu salgını kullanmaktayken Trump, sorunu eyaletlere dağıtmanın yollarını aradı ve bu durum valilerin koruyucu malzemeler, test kitleri ve solunum cihazları için birbirleriyle rekabet etmesiyle sonuçlandı. Daha uluslararası kıyaslamalara geçildiğinde, bazı hkmetler (rneğin Portekiz), temel hayatta kalma ihtiyaçlarının devlet hizmetleri yoluyla karşılandığından emin olmak için geçici olarak sığınanlara ve göçmenlere yönelik vatandaşlık kavramını genişletmiştir. Bence insanlar gelecek yıllarda; onlarca yıl boyunca, bu politikadaki kültürel farklılıkları inceleyecekler.

COVID-19 salgınında sosyal medyanın dezenformasyon ve sahte haberler konusundaki rolü hakkında ne dşnyorsunuz?

Birçok yanlış bilgi evrimii dolaşıyor ve (Howard Rheigold'un da önerdiği gibi) kolektif "saçmalık detektrlerimizi" güçlendirmek için daha fazlasını yapmamız gerekiyor. Ancak bu, son birkaç on yılda bilim, uzmanlık, hakikat, eğitim ve haber medyasına olan inancını yitirmiş bir toplumun yan ürünü ya da sömürüsü olabilir. Belki de sadece, toplumun az önce bahsettiğim alanlara inancını kaybettiğini söylemeliyiz, nokta. Bazı aile yelerimle konuşurken, anlaşmazlıkları temel alacağımız ve çözebileceğimiz, paylaşılan bir bilgi kümesi ve güvenilir bir bilgi kaynağı yok. Sosyal medya - ve özellikle filtre balonları - bu sorunu önemli ölçüde

artırdı. Ancak sosyal medya olmasaydı, hâlâ büyük bir epistemolojik krizle uğraşacaktık. New York Times, Trump'ın insanların dezenfektanları yutmaları yönündeki önerisine "bazı yetkililerin", bunun insan sağlığı için tehlikeli olacağına inandığını belirterek yer verdi.

Son zamanlarda, vatandaş imgelemeleri üzerine çalışmalarınız var. "Vatandaş hayal gücünün" işlevlerini; daha iyi bir dünya, değişim süreci, yurttaş olarak benlik, ortak gündemi olan bir topluluk ve başkalarının deneyimi ve perspektifi olarak tanımlamaktasınız. COVID-19 sürecinin vatandaşlık hayal gücüne etkisi hakkında düşüncelerinizi ifade eder misiniz?

Her gece 8'de, Los Angeles'ta ve diğer birçok Amerikan şehrinde, insanlar pencerelerine veya balkonlarına çıkar, saksılara vurur, ses çıkaran şeyleri patlatır ve el çırpar; ışıklarını açar, kapatır ve bağırlar. Ben bu bireyleri karanlık pencerelerinden göremiyorum, ama bu eylem onların dışarıda olduklarını bilmemize ve yalnız olmadığımızı izin veriyor. Bu ritüel, pandemi ile mücadele eden ve hayat kurtaran kahraman sağlık hizmetleri çalışanlarına bir övgü olarak tasarlandı. Bunu, birbirimize ve günden güne hayatta kalmamıza yardımcı olan devlet hizmetlerine olan bağlantımızı hayal etmemize yardımcı olan ve dikkate değer bir sosyal ritüel olarak görüyorum. Bu, vatandaşın hayal gücünün bir performansı ve şu anda bizi insan olarak birleştiren şey bizi ayıran şeylerden daha önemlidir. Aksi takdirde, keskin kültürel ve ideolojik bölünmelerle ateşlenen bir ülkede, sivil birlik nadir görülen bir ifadedir.

Bana göre, yurttaşlık, genellikle bölünmüş çıkarlarımızın mücadele ettiği siyasetin aksine, birbirimize karşı hissettiğimiz bağlantı ve yükümlülük duygusudur. Böyle şiddetli siyasi mücadelelerden sonra iyileşmek ve bir araya gelmek için sağlam bir sivil altyapıya ihtiyacımız var. Şu anda Amerika'nın, gezegenin etrafındaki diğer birçok ülke gibi, bu vatandaşlık bağlarını güçlendirmesi gerekiyor. Tüm bunları son kitabımızda, 'Popüler Kültür ve Vatandaşın Hayal Gücü: Yaratıcı Sosyal Değişim Vaka Çalışmaları'³nda tartışıyoruz. Oysa, siyasi liderler gelecek siyasi tartışmalara karşı Amerikan duygularını yeniden şekillendirmek için böler ve uyumsuzluk ve anlaşmazlığa yol açan politik ve sosyal sorunlar üzerinde oynarlar. Halbuki şu anda hepimiz hayatta kalmak için ortak bir mücadelede birleşmiş bir dönemde yaşarken bu durumdan rahatsızlık duymaktayım.

Araştırma grubum, vatandaş hayal gücüne yansımaları teşvik etmek için tasarlanan kolektif anlatımda iki yeni girişim başlattı. Birincisi şu: Dünyadaki insanlardan (2060 yılından itibaren

³ Popular Culture and the Civic Imagination: Case Studies of Creative Social Change

“geriye baktığımızı varsayarak”) Şu anki yansımalarını paylaşmalarını, ilham veren hikayeler hakkında konuşmalarını ve mevcut anı gormenin yeni yollarını yaratmalarını istiyoruz. Bu yeni inşa edilen Vatandaş Hayal Gucu Atlasımıza⁴ dokunmak için tasarlanmış bir projedir. Bu bağlamda; sizden gelen tmm katkılar da memnuniyetle karşılanacaktır. Sizlerin, meslektaşlarımızın ve oğrencilerinizin; bizlere Türkiye'yi de haritamıza koymamıza yardımcı olmalarından memnuniyet duyarız. Daha fazla ayrıntıyı Vatandaş Hayal Gucu Projesi'nin⁵ web sitesinde bulabilirsiniz. İkinci proje Instagram ve diğer sosyal medya kanalları için tasarlanmıştır. Katılımcılardan pencerelerinin dışında gordüklerinin, anımsattığı hatıraların, kışkırttığı duyguların fotoğrafını çekmelerini istiyoruz. Bunları, @civicimaginationproject ve #ThroughMyWindow etiketleri ile paylaşın. Bizler herkesi sınırlar otesinde bağlantılar kurmaya davet ederek; projeyi ulusal terimlerden ziyade küresel anlamda erevelendiriyoruz.

Dünyadaki hükümetlerin, vatandaşlarının salgın durumunu takip etmesi için yazılım kullanma eylemleri hakkında ne düşünöyorsunuz? Teknoloji ve pandeminin küresel ölçekte demokrasi anlayışında değişim yaratacağı olasılığını düşünöyor musunuz?

Gerekli olabilir, Tanrı bize yardım etsin, ama gerçekten bu beni endişelendiriyor. Çünkü bu durum, hükümet gözetiminin daha da genişlediğini ve gizlilik kaybını temsil ediyor. Bu da mecburen kendimiz hakkında hissettiklerimiz ve sivil eylem kapasitemizi etkiliyor. Kişisel özgürlük genellikle bir savaşın “ilk zayıatıdır”. Şu ana kadar birçok hükümet COVID'i savaş zihniyeti ile karşıladığı için; düşmanımızla, bireylerin kamu yararı için fedakârlık ettiği, elimizde olan her araçla mücadele ederek savaşma arzusuna şaşırmamalıyız. Bunu anlıyorum, fakat, hükümetlerin gücü ve otoriteyi ele geçirdiklerinde, bunları bize geri verip vermeyeceklerinden de endişeleniyorum.

Salgın sonrası dünyada küreselleşme anlayışının nasıl bir şekil alacağını düşünöyorsunuz?

Yine; sınırları kapatırken (ve gezginleri, uluslararası oğrencileri ve mültecileri hastalık taşıyıcıları olarak görürken); Şu anda dünyadaki hükümetleri şekillendiren bir milliyetçi dürtüyü yoğunlaştıracağımızdan endişeliyim. ABD'de her iki başkan adayının da diğerini in'e “ok yakın” olmakla suçladığını görüyoruz. Ülke genelinde Asyalı Amerikalıların saldırgan söylem ve açık taciz hikayelerini duyuyorum. Bazı in lokantalarının kapandığını duyuyoruz,

⁴ Atlas of the Civic Imagination

⁵ Civic Imagination Project

çünkü insanlar bu lokantaların COVID'i yaydıklarından şüpheleniyorlar. Bir ABD Senatörü uluslararası öğrencilerin Amerikan üniversitelerine akışını önemli ölçüde azaltmamız gerektiğini (birçok okulun açık kalmak ve harçlarını düşük tutmak için bu uluslararası öğrencilerin gelirine bağlı olduğu gerçeğini göz ardı ederek) belirttiği bir 'ulusal' televizyondaydı. Öte taraftan, Trump sınırları kapatırken sınırlarımızı yeniden açmak zor olacak.

Burada oturmuş, eşim ve benim İstanbul'da 9 saatlik bir konaklama ile geçirdiğimiz unutulmaz bir günü hatırlıyorum. Geceyi sokaklarda dolaşarak, muhteşem yemek ve tatlılar yiyerek, müzik dinleyerek şarap içip, vahşi kedileri gözlemleyerek geçirdik ve şafakta camileri ziyaret ettik. Gittiğimiz her yerde sıcak karşılandık. Gelecekte bu tür bir seyahat deneyiminin tadını çıkarabilecek miyiz acaba? Hala ziyaret etmek için dünyanın birçok yeri var ve ülkenize tekrar gelmek istiyorum.

Pandemi sürecindeki siyasi gelişmeler karşısında AB, NATO ve DSÖ gibi devletler arası yapıların geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Bu alanda uzmanlığım yok ve kendimi bir aptal yerine koymamayı tercih ederim.

COVID-19 salgınının dijital, sosyal ve kültürel sonuçları sizi şaşırttı mı? Bu tür bir risk öngördünüz mü? Düşüncelerinizi ve duygularınızı bize ifade eder misiniz?

"Şu Ana Dek Hoşunuza Gitti mi?"⁶ isimli podcastimde, bilim kurgu yazarlarının ve medya yapımcılarının çevresel değişim, nükleer savaş veya salgın hastalıklar yoluyla küresel yıkım hakkında inşa ettikleri distopik hikayelerle ilgili birkaç bölüm yayınlandı. Bu, şu anda yaşadığımız şey için bizi en iyi şekilde hazırladığını düşündüğüm tür. Clifford Simak'ın 1952'de yayınlanan City isimli kitabını hatırlıyorum. Simak, bu kitabında insanların telekomünikasyon konusuna çok alışık olduklarını, bu nedenle agorafobi geliştirdiklerini, evlerini terk etmekten ve birbirleriyle etkileşime girmekten korktuklarını hayal ediyor. Ayrıca kemirgenlerin, köpeklerin, karıncaların ve diğer hayvanların, insanlar tarafından ele geçirilen alanları geri kazanarak, yavaş yavaş kendi zekalarını geliştirerek gezegenin mirasçıları haline geldiğini hayal ediyor. Los Angeles şehir merkezindeki ıssız sokaklara baktığımda; az sayıda insanın dışarı çıkması, hepsinin tıbbi maskeler takmasıyla, tarif ettiği dünyaya birkaç adım ötede olduğumuz gibi hissediyorum. Öte taraftan, YouTube'da, doğanın hızla şehirlerimizi ele

⁶ How Do You Like It So Far?

geçirdiğine dair birçok video kanıtı bulabilirsiniz. Bu, bilim kurgunun şu anda gördüklerimizi nasıl önceden öngördüğüne dair sadece bir örnektir.

Bir bilim kurgu hayranı olarak bunun gerçekten olacağını hayal ettim mi? Kesinlikle hayatım boyunca değil. Ayrıca; eğer bu sert yumruk bizi uyandırmaz ve gezegenimizle ve birbirimizle olan ilişkimizin birçok temel yönünü değiştirmemizi sağlamazsa, o zaman ümitsiz vakayız demektir.

Son olarak, İstanbul Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenleri için karantina günlerine ilişkin önerileriniz nelerdir?

Herhangi bir akademisyenin ilk ve en önemli yükümlülüğü, öğrenmek ve öğrendiklerini aynı meselelerle boğuşan diğer topluluklara iletmektir. Karantinadan; dünyanın her köşesini veya her zaman göz önünde bulundurmak istediğiniz ancak geçmişte bunu yapmak için zamana sahip olmadığınız bir bilgi kaynağını keşfetmek için faydalanın. Artık daha fazla zamanınız var, yavaşlamak zorundasınız. Bu yüzden bundan yararlanın.

Bunun ötesinde, dijital teknolojiyi kullanarak çok uzak aile üyelerine, eski dostlara, akademisyen arkadaşlara ve ideal olarak dünyanın diğer bölgelerindeki insanlara ulaşın. Hükümetlerimiz içe doğru dönüyor, bizi birbirimizden pek çok şekilde kopartıyor. Bu nedenle bu yeni gerçeklerin farklı kültürel ve hükümet bağlamlarında ne anlama geldiğini karşılaştırarak bunun gibi, uluslararası konuşmalar yapmak zorundayız. Bu yanıtı verirken, çağdaş Türk kültürü ve politikası bağlamında bunun ne anlama geldiği konusunda sınırlı bilgiye sahibim ama bu konuya merakım var. Yayın medyası bizi birbirimizden ayırıyor. Yeni bağlantılar kurmak için dijital medya kullanmayı iyi öğrenmemiz gerekiyor. Bana ulaştığınız için teşekkür ederim. Lütfen öğrencilerinize ve meslektaşlarınıza; hjenkins@usc.edu adresinden bana yanıt yazabileceklerini söylemekten de çekinmeyin.

Prof. Dr. Henry Jenkins Kimdir?

Henry Jenkins, Güney Kaliforniya Üniversitesi (USC) İletişim, Gazetecilik, Sinematik Sanatlar ve Eğitim Profesörüdür. MIT Karşılaştırmalı Medya Çalışmaları Programı Direktörü ve Peter de Florez Beşeri Bilimler Profesörü olarak on yıldan uzun bir süre geçirdikten sonra 2009 sonbaharında USC'ye geldi. Medya ve popüler kültürün çeşitli yönleri hakkında "Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture, Hop on Pop: The Politics and Pleasures of Popular Culture, From Barbie to Mortal Kombat: Gender and Computer Games,

Convergence Culture: Where Old and New Media Collide, Spreadable Media: Creating Meaning and Value in a Networked Culture ve By Any Media Necessary: The New Youth Activism" eserlerini de içeren on yedi kitabın yazarı ve/veya editörüdür. Halen sivil imgeleme üzerine bir el kitabı düzenliyor ve "çizgi roman ve eşyalar" üzerine bir kitap yazıyor. Ayrıca, Technology Review, Computer Games, Salon ve The Huffington Post için yazılar yazmıştır.

Röportaj: **Öğr. Gör. Dr. Elif KAHRAMAN**

Araş. Gör. Oğuzhan ŞENEL

Öğr. Gör. İbrahim YILDIZ

Çeviri: **Öğr. Gör. Yasemin UĞURLU**

İÜ Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü